

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК РІВНЯ ДОМАГАНЬ ТА МОТИВІВ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ У РАНЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Кубайчук Ольга

студентка 4 курсу соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук,
доцент **І.С. Загурська**

Рівень домагань особистості залежить від того, наскільки успішно виконуються нею ті чи інші запропоновані завдання (К. Левін) [3]. Мотиви вибору професії обумовлюються характером здібностей, інтересів, індивідуальних цінностей індивіда, а також змінюються у ситуаціях професійної перепідготовки особистості (Е.П. Ільїн) [2]. Досліджуючи мотиви вибору учнями майбутньої професії, Є.М. Павлютенков визначив, що усвідомлені потреби є джерелом відповідних інтересів, які знаходяться в основі діяльності, спрямованої на розвиток мотивації [5].

Дослідження взаємозв'язку рівня домагань та мотивів вибору професії у ранньому юнацькому віці проводилося з використанням методики «Моторна проба» Й. Шварцландера та визначення основних мотивів вибору професії Е.М. Павлютенкова [4;1]. Загальна вибірка складала 60 осіб – учнів 11-го класу м. Козятина.

За результатами теоретичного та емпіричного аналізу проблеми рівня домагань та мотивів вибору професії у ранньому юнацькому віці можна зробити такі висновки:

1. Проаналізувавши результати дослідження, було виявлено, що 19 учнів (32%) мають високий рівень домагань (такі учні переконані в цінності власних дій, прагнуть до самоствердження, мають стійкі життєві плани) та 16 учнів (27%) мають низький рівень домагань (такі учні орієнтовані на підкорення і часто демонструють безпорадність, відчувають труднощі при плануванні завдань на найближчий час), а також було виявлено, що більшість старшокласників 25 учнів (41%) мають помірний рівень домагань (учні налаштовані на успіх, розраховують свої сили та співвідносять власні зусилля з цінністю досягнутого).

2. В ході аналізу результатів дослідження основних мотивів вибору професії було встановлено, що більшість старшокласників (29 осіб) при виборі професії керуються утилітарними мотивами (прагнення керувати людьми). Матеріальні мотиви характерні для 23 досліджуваних (прагнення до задоволення матеріальних потреб).

Соціальні мотиви переважають у 22 учнів (бажання своєю працею сприяти суспільному прогресу, прагнення заслужити авторитету в суспільстві).

3. Аналізуючи взаємозв'язок між рівнем домагань та мотивами вибору професії за допомогою коефіцієнта лінійної кореляції К. Пірсона, було встановлено, що для учнів із високим рівнем домагань переважаючими виявилися утилітарні (коефіцієнт кореляції $r = -0,3$ помірний обернений зв'язок), матеріальні ($r = -0,2$ помірний обернений зв'язок) та престижні ($r = 0,03$ відсутній зв'язок) мотиви вибору професії. Статистична значимість зв'язку між високим рівнем домагань та мотивами вибору професії є незначимою. Статистично значимим виявився зв'язок між високим рівнем домагань та естетичним мотивом вибору професії ($r = -0,5$ помірний обернений зв'язок). Обернена кореляція вказує на те, що старшокласники при виборі професії не керуються естетичними мотивами (прагнення до естетики праці, його краси, гармонії, сприйняття прекрасного та отримання почуття радості від діяльності).

4. Для учнів із помірним рівнем домагань переважаючими виявилися соціальні ($r = -0,2$ помірний обернений зв'язок), утилітарні ($r = -0,03$ відсутній зв'язок), матеріальні ($r = 0,009$ відсутній зв'язок) мотиви вибору професії. Статистична значимість зв'язку між високим рівнем домагань та мотивами вибору професії є незначимою.

5. Для учнів із низьким рівнем домагань переважаючими виявилися естетичні ($r = -0,2$ помірний обернений зв'язок), пов'язані зі змістом праці ($r = 0,02$ відсутній зв'язок) мотиви вибору професії. Низька статистична значимість зв'язку між рівнем домагань та мотивами вибору професії може пояснюватися впливом факторів, які не були предметом дослідження (батьківський вплив на вибір професії, система цінностей тощо).

Проведене дослідження не претендує на вичерпний аналіз проблеми взаємозв'язку рівня домагань та мотивів вибору професії у ранньому юнацькому віці. Перспективи дослідження вбачаються в аналізі інших чинників, які пояснюють мотиви вибору професії.

Список використаних джерел

1. Врублевская М.М., Зыкова О.В. Профориентационная работа в школе: Методические рекомендации. - Магнитогорск: Вид-во МаГУ, 2004. - С. 5 – 7.
2. Ільїн Е.П. Мотивація і мотиви / Е.П. Ільїн. — СПб.: Питер, 2002. — 512 с.
3. Левин К., Дембо Т., Фестингер Л., Сирс П. Уровень притязаний. – В кн.: Психология личности. – М.: МГУ, 1982. – С. 86-92.

4. Музика О.Л, Загурська І.С. Самооцінка і розвиток творчих здібностей. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – С. 146-149
5. Павлютенков Є.М. Модель компетентного випускника школи / Є. М. Павлютенков // Управління школою. – 2005, – № 28. – С. 4– 12.

ГЕНДЕРНІ ТА ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ ОБРАЗУ ІДЕАЛЬНОЇ РОБОТИ

Кулаковський Тарас

кандидат психологічних наук, доцент

Вигівська Оксана

студентка 4 курсу соціально-
психологічного факультету

Трудова діяльність є провідним видом діяльності найбільший проміжок життя людини. Усвідомлення того, якою людиною хоче бачити свою ідеальну роботу є дуже важливим, адже знаючи свої вподобання та потреби вона може вберегти себе від емоційного виснаження, помилок, пов'язаних з обранням професії, втрати часових ресурсів на здобуття професії.

О. Л.Гірченко пише про те, що на сьогодні можна виділити три основні підходи до розуміння образу: конкретно-перцептивний, розширено-відзеркалюючий та соціально-перцептивний. Конкретно-перцептивний підхід розглядає образ як певний проміжний або кінцевий результат пізнавальної діяльності, як продукт сприйняття, пам'яті, мислення, уяви; розширено-відзеркалюючий - суб'єктивну картину світу або його фрагментів, що включає самого суб'єкта сприймання, інших людей, просторове оточення і тимчасову послідовність подій; соціально-перцептивний - як уявлення про соціальні об'єкти і явища, які включають уявлення суб'єкта про самого себе.

Сприймання досліджувалося в рамках інтеракціонізму (І.Мюллер, Г.Фехнер), інтроспекціонізму(В. Вундт, Е. Тітченер), функціоналізму(Г. Гельмгольц, І. М. Сеченов), праксеологічного підходу(Ж.Піаже), теорії фіксованої установки(Д.М. Узнадзе).

Питаннями професійного становлення особистості та ставлення її до праці займалися Е.А. Клімов та Н. С. і Е. Ю. Пряжнікови. Поняття гендеру та статі, особливості їх трактування висвітлені в працях С. Бем, Д.В. Воронцова

Метою нашого дослідження було дослідити гендерні та вікові особливості сприймання образу ідеальної роботи. Ми припустили,